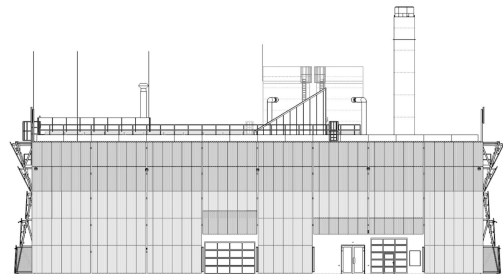

OPONENTNÍ POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

NÁZEV PRÁCE: OTAKAROVA, VÝZKUMNÉ CENTRUM
AUTOR PRÁCE: BC. JONÁŠ STANÍČEK
VEDOUCÍ PRÁCE: DOC. MGA. ONDŘEJ CÍSLER, PH.D.
ODBOBNÝ ASISTENT: ING. ARCH. MGA. MIROSLAV PAZDERA
FAKULTA ARCHITEKTURY ČVUT, LS 2025
ATELIÉR CÍSLER - PAZDERA
OPONENT: ING. ARCH. VÁCLAV ULČ
BARVA, E2A

OBR. 1: ENERGY CENTER UNTERFELD, LÜTJENS PADMANABHAN, 2024

Diplomní práci nevnímám pouze jako návrh domu podle stavebního programu na zadané parcele, ale jako sérii rozhodnutí, která diplomanta vedou od výběru tématu, přes vytipování lokality a definici zadání, až po jeho interpretaci coby architektonický názor, kterým se prezentuje. A v tomto duchu budu práci hodnotit.

ZADÁNÍ

Velmi oceňuji výbornou rešerši, kterou trojice diplomantů z Ateliéru Císler–Pazdera připravila v rámci diplomního semináře. Zvolené téma považuji za mimořádně relevantní – nová zastávka metra jako impuls pro proměnu zanedbaného městského území. Úspěšné zvládnutí infrastruktury a mobility je dnes klíčovým tématem evropských sídel a jsem rád, že právě s tímto zadáním diplomanti pracují. Vybrali si zajímavou a dopravně složitou lokalitu Otakarovi ulice v Pražských Nuslích. (*Auta, tramvaje, vlaky, zase auta a teď nově metro.*)

V ideálním případě by práce architekta začínala už návrhem samotné stanice metra, máme v Praze z minulosti opravdu příklady světové kvality, bohužel současná praxe je jiná. Diplomanti se tedy chopili úkolu metra až nad zemí.

Nad zemí toho bylo k řešení každopádně dost, první část úlohy tedy tvoří urbanistická úvaha, jak by měla Otakarova kolem výstupu z metra fungovat, jaký by měla mít charakter a jak by mohla být doplněna stávající roztříštěná sídelní struktura.

URBANISMUS A PROGRAM

Jonáš Staníček navrhuje razantní zásah do dopravního řešení ve prospěch městskosti a transformuje území v náměstí, které je protiváhou stávajícího náměstí Bratří Synků na druhé straně plánované zastávky metra. To je sympatické řešení. Čekám, zda bude podpořeno adekvátně atraktivní, živou uliční frontou, která by opodstatnila tak velkorysé řešení.

A zde přichází gró celého návrhu - lineární stavba Univerzitního Centra pro Energetickou Efektivitu Budov (UCEEB), která zabírá délku celých dvou uličních bloků.

200 metrů dlouhá fasáda přemostuje i ulici. Mimořádné gesto. Co znamená pro dané místo?

Stavební program si autor definoval sám. Rozhodl se prověřit, zda výzkum a lehký průmysl mohou existovat i ve struktuře města, nejen v halách za jeho hranicí. Historický precedens zde máme, to nerozporuji. Nejsem si ale jistý, zda výzkumné centrum je samo o sobě dostatečně silným atraktorem, potažmo generátorem života pro nové náměstí.

V parteru většího bloku vidíme otevřený výstup z metra s prostupem do nijak blíže naznačeného vnitrobloku. Dále je zde vstupní lobby do instituce. S kavárnou. V menším, východním bloku je parter zcela neveřejný. Nehledě na to, jak zajímavou a záslužnou činností se zabývají mozky nad ním, myslím si, že parter domu by mohl nabídnout městu více.

BUDOVA

Člověk musí porozumět fungování výzkumného centra, jakým je UCEEB, aby plně ocenil promyšlenost organizace provozů a vnitřní dispozice návrhu. Zde je znát poctivost, s jakou autor k návrhu samotného domu přistoupil. Myslím si, že je budova variabilnější, než se na první pohled zdá a že může dobře sloužit dynamickým potřebám rozličných týmů spolupracovníků.

Je škoda, že autorovi nezbyl čas prezentovat vztah mezi stávající budovou v menším ze dvou bloků, která dnes funguje jako kreativní hub s testovacím dvorem a výzkumnou částí novostavby - zde vidím velký potenciál.

Zásobování je řešeno realisticky, možná by dvůr mohl být průjezdný, nicméně hlavní část těžkého nákladu bude přivážena po železnici a to považuji za velmi vhodné řešení. Logistika rozvoj institutu nelimituje.

Co považuji za méně šťastné je, že výzkumné centrum - poměrně mladá a progresivní instituce, nemá v území další rezervy, kam by mohlo expandovat. Mojí poslední obavou jsou laboratoře s přesnými měřicími zařízeními v domě, který je obklopen veškerou myslitelnou pozemní dopravou a navíc fakticky propojen se stanicí metra. Prvním výzkumným úkolem budou tedy předpokládám vibrační izolátory.

KONSTRUKCE

Budova je koncipována jako ocelový skelet, částečně ve formě mostů nesených mezi betonovými schodištvými jádry. Místy zde najdeme táhla ve formě lan, jinde klasickou příhradovou konstrukci. Autor o domě samotném píše jako o *matrici pro experiment*. V tu chvíli si vybavím NEST, budovu laboratoře ETH v Dübendorfu, která funguje jako kostra pro vestavbu různých výzkumných modulů a stavebních prototypů v měřítku 1:1.

Diplomant tedy rozhodně přemýšlí správným směrem, jen se mi zdá, že předkládaná budova je už jaksí dost hotová a mnoho potenciálního prostoru pro vestavby, nástavby, alternativní fasády a podobné experimenty nezbývá.

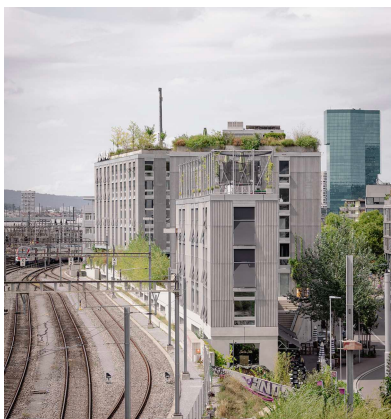
OBR. 2: NEST DÜBENDORF, ETH ZÜRICH, 2016

VÝRAZ

Z výrazu budovy je úplně jasně čitelné, jaká je její náplň. Fascinuje mne představa, že architektonický jazyk vizuality budovy nabízí 2 naprosto odlišné výklady. Část lidí v projektu uvidí ryze současnou architekturu - u nás stále svěží závan z Francie a Švýcarska a podle mne budou blíže pravdě, část lidí bude ale jistě návrh číst spíš jako poctu českému high techu. Osobně se mi do mysli neustále vkrádá svěbytná estetika nadzemní části linky B. A přijde mi to skvělé. Moc mě to baví.

Prim hraje pozink, vlnitý eternit, fotovoltaika, hliník. Výborně to funguje do obou vnitrobloků, do Otakarovi ulice to může být kontroverzní, ale legitimní autorský názor. Kde už mi to přijde opravdu trochu moc, tak je napojení na sousední štukové fasády a opět parter. I ty nejostřejší reference, jako je Zollhaus v Curychu, mají alespoň v parteru místo eternitu betonový sokl a to nemají výstup z metra, kde bych si určitou uživatelskou vstřícnost a materiálovou velkorysost prostě neodpustil.

Co bych naopak vzhledem k náplni práce výzkumného centra očekával, ale nenacházím, je zjevnější implementace principů ekologického navrhování. Možná méně skla a více příležitostí pro vegetaci.

OBR. 3: OBCHODNÍ DŮM MÁJE, PRAHA, SIAL (EISLER, MASÁK, RAJNÍŠ), 1975
 OBR. 4: ZOLLHAUS ZÜRICH, ENZMANN FISCHER, 2021
 OBR. 5: ENERGY CENTER UNTERFELD, LÜTJENS PADMANABHAN, 2024

HODNOCENÍ

Diplomant si před sebe vytyčil nesmírně ambiciózní úkol. Náročná urbanistická situace, rozsáhlý, složitý a co do umístění diskutabilní stavební program, náročné konstrukční a technický řešení... Podobnou úlohu by v reálné praxi řešil široký a početný multidisciplinární tým architektů, urbanistů, statiků, dopravních inženýrů a dalších specialistů a konzultantů, jejichž práci by předcházela řada dalších studií proveditelnosti, modelů a identifikace možných limitů, které by zformovali realistické a proveditelné zadání.

Jonáš Staníček tuto úlohu zpracoval v krátkém čase sám. A v tomto kontextu je třeba jeho práci hodnotit. Jde o ambiciózní akademický projekt, který otevírá důležitá témata současné evropské architektury sídel a jejich infrastruktury.

Rozsah úkolu si uvědomuji a chovám k autorovi hluboký respekt, do jakého měřítka se mu podařilo jej rozvinout. Drobné dílčí nedostatky, které se tu a tam vyskytují, by autor sám odhalil nebo zpracoval lépe, kdyby k tomu měl více prostoru. Je otázka, jestli jsou vůbec podstatné.

U takto velkého projektu mi přijde nejdůležitější udržet celek. Umět poodstoupit a identifikovat hlavní myšlenky a úlohy, které má zásah splnit a ty v návrhu udržet. Schopnost abstrakce podstatného. A zde se obávám že konečný návrh za svými ambicemi lehce zaostává. Výsledek je zajímavou, současnou a svěží architekturou. Beze sporu se jedná o životaschopné a funkční výzkumné centrum.

Zda návrh využívá potenciál nové stanice metra naplno a zda je zvolený program skutečně tím nejvhodnějším pro danou lokalitu, je otázka vhodná spíše k odborné debatě – a to již s hotovým architektem, kterým se má Jonáš bezesporu stát.

Jeho práce je po formální i obsahové stránce kompletní, kvalitní a měla by být obhájena.

*Za diplomní projekt navrhuji Jonášovi Staníčkovi hodnocení **B** a přeji mu mnoho štěstí na další cestě.))*

V CURYCHU, 29.5.2025

ING. ARCH. VÁCLAV ULČ